

POSTANOWIENIE

Dnia 8 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Krzysztof Wiak (przewodniczący)
SSN Joanna Lemańska
SSN Aleksander Stępkowski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi M.S.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi w sprawie o sygn.
I ACa 3931/24,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Łodzi
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 8 kwietnia 2025 r.,

oddala skargę.

Joanna Lemańska Krzysztof Wiak Aleksander Stępkowski

UZASADNIENIE

Skargą z 10 lutego 2025 r. (data wpływu skargi do Sądu Apelacyjnego w Łodzi) na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki M.S. (dalej: „skarżąca”) zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła o:

I. stwierdzenie przewlekłości postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi w sprawie o sygn. akt I ACa 3931/24;

II. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kwoty 10 000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez uzasadnionej zwłoki;

III. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Łodzi na rzecz skarżącej kosztów niniejszego postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu skargi podniesiono m.in., iż apelacja pełnomocnika skarżącej została złożona 21 sierpnia 2024 r., a wciąż nie został wyznaczony termin rozprawy.

Prezes Sądu Apelacyjnego w odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie, wskazując w uzasadnieniu m.in., że sprawa wpłynęła do Sądu Apelacyjnego 7 listopada 2024 r. z apelacją powódki i tego samego dnia został wylosowany sędzia sprawozdawca.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania zasługuje na oddalenie.

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) – strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Na mocy art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd

lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

2. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a zatem wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

3. Z analizy akt sprawy wynika, że apelacja została złożona w Sądzie Okręgowym 21 sierpnia 2024 r. (k. 3022 akt dołączonych), a wpłynęła (wraz z aktami) do Sądu Apelacyjnego 7 listopada 2024 r. (k. 3113 akt dołączonych).

Od tego momentu Sąd Apelacyjny podjął wiele czynności, w tym 18 listopada 2024 r. wezwał pełnomocnika do usunięcia braków formalnych (k. 3119 akt dołączonych), a odpowiedź pełnomocnika na wezwanie do uzupełnienia braków formalnych apelacji wpłynęła do Sądu Apelacyjnego 3 grudnia 2024 r. (k. 3129 akt dołączonych).

Postanowieniem z 5 grudnia 2024 r. Sąd Apelacyjny umorzył postępowanie apelacyjne w części (k. 3134 akt dołączonych).

Sąd Apelacyjny podjął również szereg innych czynności, w tym doręczeń, a o tym, że w sprawie są podejmowane liczne czynności świadczy również okoliczność, że ostatnia karta w aktach sprawy nosi numer 3216.

Sąd Apelacyjny 15 stycznia 2025 r. wypożyczył akta sprawy Prokuraturze Rejonowej w K., zastrzegając wyraźnie, że czyni to na okres 7 dni (k. 3204 akt dołączonych), co także świadczy o dbałości o sprawność postępowania.

4. Dla oceny czy w danej sprawie doszło do przewlekłości postępowania znaczenie ma nie tylko sam upływ czasu, ale rozważenia wymagają również wszystkie okoliczności wpływające na przebieg danego postępowania – w tym podejmowane w jego trakcie przez sąd czynności oraz postępowanie skarżącego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że przewlekłość postępowania może nastąpić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny podejmował stosowne czynności, które zmierzały do rozpoznania sprawy (przytoczone wyżej). Należyte przeprowadzenie tych czynności oraz postępowań wпадkowych wymagało istotnego nakładu czasowego oraz organizacyjnego. Żadnego z powyższych działań Sądu Apelacyjnego nie można uznać za przejaw wadliwej czynności, której rezultatem byłaby zwłoka w rozpoznaniu sprawy.

Od uzupełnienia braku formalnego apelacji przez pełnomocnika skarżącej do wpływu skargi na przewlekłość postępowania upłynęły nieco ponad 3 miesiące, w trakcie których Sąd Apelacyjny i tak podejmował szereg wymaganych czynności.

Dlatego też upływ czasu poprzedzający rozpoznanie sprawy trudno uznać za beczynność Sądu Apelacyjnego naruszającą prawo skarżącej do uzyskania rozstrzygnięcia bez nieuzasadnionej zwłoki.

5. Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji.

Joanna Lemańska Krzysztof Wiak Aleksander Stępkowski

[K.O.]

[a.ł.]